TUCHÓW

RYGLICE

RZEPIENNIK STRZYŻEWSKI

SZERZYNY

GROMNIK

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA POGÓRZAŃSKIE STOWARZYSZENIE ROZWOJU

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

www.psr.tuchow.pl

W skład obszaru tworzącego
Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju
wchodzi pięć gmin województwa małopolskiego:
Gromnik, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów.

Walory przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz zasoby ludzkie obszaru działania
Pogórzańskiego Stowarzyszenia Rozwoju
świadczą o dużym potencjale regionu.
Połączenie ofert turystycznych Pogórza Karpackiego daje większe możliwości
w opracowywaniu ofert tematycznych i wzmacnia atrakcyjność
walorów krajoznawczych regionu.

Zachęcamy do aktywnego odkrywania bogactwa Pogórza Kaprackiego,
poznawania jego walorów i obcowania z gościnnością miejscowej ludności.

Biuro Pogórzańskiego Stowarzyszenia Rozwoju
Tuchów, ul. Chopina 10
tel. 14 652 54 36
e-mail: pogostoro@interia.pl *www.psr.tuchow.pl*

GMINA TUCHÓW

Obszar gminy: 100,14 km^2.
Liczba mieszkańców: 18,3 tys.

POŁOŻENIE:

Gmina Tuchów zlokalizowana jest w powiecie tarnowskim, we wschodniej części województwa małopolskiego. W skład gminy wchodzą miasto Tuchów oraz 12 sołectw; Buchcice, Burzyn, Dąbrówka Tuchowska, Jodłówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Meszna Opacka, Piotrkowice, Siedliska, Trzemesna, Zabłędza.

Gmina położona jest na granicy Pogórza Ciężkowickiego i Rożnowskiego. Przezgminę przebiega droga wojewódzka łącząca Tarnów z Krynicą, a także linia kolejowa tarnowsko-leluchowska, umożliwiająca szybkie i dogodne połączenia z centrami administracyjnymi powiatu i województwa.

Usytuowanie miejscowości jest bardzo korzystne, 100 km od Krakowa, około 80 km od Wieliczki i 80 km od granicy słowackiej Gmina leży na wysokości od 200 m n.p.m. do 536 m n.p.m., po obu stronach rzeki Białej. Malowniczymi elementami krajobrazu są sięgające 350 m n.p.m. Garby Meszniańsko-Ryglickie i dominujące w krajobrazie gminy, Pasmo Brzanki (wyniesione 250-300 m nad poziom doliny).

W MIEŚCIE I GMINIE WARTO BYĆ, WARTO ZWIEDZIĆ:

Tuchów

Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, zbudowany w latach 1677-1682, w stylu barokowym. W kościele obraz Matki Boskiej łaskami słynący, pochodzący z XVI w. Budynek klasztoru z II połowy XIX w. i Wyższe Seminarium Duchowne oo. Redemptorystów. W kompleksie klasztornym również muzeum misyjne, sanktuaryjne, etnograficzne i ruchoma szopka, a na wzniesieniu klasztornym dróżki różańcowe.

Kościół pw. św. Jakuba Ap. zbudowany w latach 90-tych XVIII w.

Budynek Ochronki Sióstr Służebniczek z 1891 r.

Średniowieczny układ urbanistyczny rynku z zachowanymi fragmentarycznie domami podcieniowymi. Ratusz pośrodku rynku, murowany z 1874 r.

Budynek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" z 1911 r.

Miniskansen pszczelarski przy Domu Kultury.

W Burzynie

Dom "Elsów", zabytkowy dwór.

W Jodłowce Tuchowskiej

kościół drewniany pw. św. Michała Archanioła z XIX w.

Kapliczka słupowa na dawnym szlaku handlowym (latarnia) z XV w.

W Lubaszowej

Nowicjat Wyższego Seminarium Duchownego.

Piotrkowice

kościół murowany, neogotycki pw. św. Michała Archanioła

Przydrożne kapliczki i krzyże z przełomu XVIII i XIX w.

Park Krajobrazowy Pasma Brzanki (tam wieża widokowa).

Ścieżka przyrodnicza w Lesie Tuchowskim.

CMENTARZE WOJENNE:

VI Okręg Cmentarny „Tarnów"

Lubaszowa 151, Siedliska 152, 153, 156, Dąbrówka Tuchowska 157, Tuchów 158, 161, 163, 164, Łowczów 169, 170

TRASY ROWEROWE:

Trasa nr 1. "*Legionistów*" - kolor zielony, długość 20 km.
Tuchów rynek - Łowczów - Buchcice - Łowczówek - Zagórze - Meszna Opacka - Tuchów

Trasa nr 2. "*Klasztorna*" - kolor niebieski, długość 16 km.
Tuchów klasztor oo. Redemptorystów - Wołowa - Bistuszowa - Burzyn - Kielanowice - klasztor

Trasa nr 3. "*Krajobrazowa - Pasma Brzanki*" - kolor czerwony, długość 27 km.
Tuchów rynek - Burzyn - Jodłówka Tuchowska - Lubaszowa - Siedliska - Burzyn

Trasa PTTK. Kolor czerwony, długość 45 km.
Tarnów - Ciężkowice

SZLAKI TURYSTYKI PIESZEJ:

Szlak niebieski: 8,5 km - 2 godz.
Trzemeska Góra (403 m) - Las Tuchowski (380 m) - Tuchów (225 m)

Szlak niebieski: 4,0 km - 1 godz.
Słona Góra (403 m) - Piotrkowice (280 m) - Łowczów (250 m)

Szlak niebieski: 8,6 km - 2 godz. 15 min.
Tuchów (225 m) - Kielanowice (240 m) - Bistuszowa Podlesie (380 m) - Brzanka (536 m)

Szlak niebieski: 4,5 km - 1godz. 45 min.
Brzanka (536 m) - Jodłówka Tuchowska (300 m) - Osiedle Granice (365 m)

Szlak żółty: 10,6 km - 3 godz. 15 min.
Siedliska (225 m) - Nosalowa (365 m) - Polana Morgi (453 m) - Brzanka (536 m.)

Szlak czarny: 3,5 km - 50 min.
Lubaszowa (235 m) - Polana Morgi (453 m)

Szlak żółto-czarny: 20 km - 6 godz.
650-lecia Tuchowa - wokół Tuchowa

CIEKAWOSTKI

- Z początkiem lipca do sanktuarium Matki Boskiej Tuchowskiej, Pani Ziemi Tarnowskiej zdążają tłumy wiernych z całej południowej Polski. Co roku w czasie odpustu (2-9 lipca) odwiedza sanktuarium ok. 130 tyś. pątników. Ciekawostką jest fakt, że w 1939 r. tuchowskie sanktuarium po sanktuariach w Częstochowie i Kalwarii Zebrzydowskiej znajdowało się na trzecim miejscu w Polsce pod względem liczby przybyłych pielgrzymów.
- Już od XII w. w Tuchowie wydobywano sól kamienną. Pokłady odkryte w 1315 r. zaliczane były wówczas do bardziej cennych w Polsce. Król sankcjonował dla Tuchowa status miasta górniczego, zezwalając właścicielom miasta - benedyktynom na budowę kopalni soli. Jedna z wersji mówi, że sama nazwa miejscowości wywodzi się od słowa „tłuk", oznaczającego kawał soli, kruch solny. Kopalnia, usytuowana w miejscu dzisiejszej Ochronki, wykorzystywana była tutaj przez 300 lat.
- W roku 1977 w lasach piotrkowickich znaleziono największego wówczas grzyba świata. Szmaciak gałęzisty został wpisany do księgi rekordów Guinessa. Znaleziony przez Henryka Witkiewicza okaz ważył 15 kg i miał około 1 metra średnicy.
- Produktami regionalnymi, znanymi daleko poza granicami kraju są kiełbasa tuchowska, tuchowskie miody.
- Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła w Jodłówce Tuchowskiej został zbudowany w 1871 roku przez miejscowego karczmarza, Żyda Mendla Kolbe, który kilka lat wcześniej kupił od syna Leona Dzwonkowskiego, Apolinarego, dwór jodłowski wraz z przynależnymi doń gruntami oraz zobowiązaniem wystawienia we wsi kościoła.
- W 1854 roku drewniany dwór Niemyskich i cały majątek w Karwodrzy kupili pochodzący z Węgier Karol i Petronela Berke. Po nich majątek odziedziczył w 1891 roku ich syn Karol Jan. On to, ukończywszy wiedeńską wyższą szkołę rolniczą, jeszcze za życia rodziców rozpoczął wprowadzać w Karwodrzy nowoczesne sposoby gospodarowania. Okazał się przy tym nadzwyczaj pracowitym, pomysłowym i zapobiegliwym gospodarzem. Jako pierwszy w tej części ziemi tarnowskiej założył stadninę koni, winnicę, sad morelowy, hodowlę jedwabników a ponadto zbudował młyn, tartak, wodociąg oraz cegielnię. Z cegieł w niej wyprodukowanych wzniósł wszystkie budynki gospodarcze w swoim majątku, nowy dwór i przydworską kaplicę, a także kościół parafialny w Piotrkowicach, którego był współfundatorem.

Rynek w Tuchowie, *fot. Sławomir Mikos*

Panorama Tuchowa, *fot. Wiktor Chrzanowski*

Prywatna izba regionalna w Lubaszowej
fot. Jacek Łazeba

Kapliczka - latarnia XVw.
fot. Bartosz Borczyk

GMINA RYGLICE

Obszar gminy: 117 km^2.
Liczba mieszkańców: 11,7 tys.

POŁOŻENIE:

Gmina Ryglice położona jest w południowo - wschodniej części powiatu tarnowskiego, w odległości ok. 24 km od Tarnowa oraz 110 km od Krakowa. W skład gminy wchodzi miasto Ryglice i 7 sołectw: Zalasowa, Bistuszowa, Uniszowa, Joniny, Kowalowa, Wola Lubecka i Lubcza.

Południowa granica wsparta jest o północne stoki Pasma Brzanki. Do najwyższych wzniesień w gminie należą, Ostry Kamień 527 m n.p.m., Wielka Góra 508 m n.p.m.

Teren gminy usytuowany jest w obrębie dwóch dorzeczy: Białej i Wisłoki. Największym ciekiem uchodzącym do Białej jest potok Szwedka, która przepływa przez Ryglice. Natomiast do większych cieków niosących wody do Wisłoki należą: Wolanka, Dulcza i Jodłówka.

Głównymi walorami gminy są kompleksy leśne Pasma Brzanki oraz Świniogóry i w rejonie Zalasowej - Podlesia, które stanowią ok. 25 % ogólnej powierzchni gminy. Są to lasy o najwyższych wartościach ekologicznych.

W MIEŚCIE I GMINIE WARTO BYĆ, WARTO ZWIEDZIĆ:

Bistuszowa

wieś szlachecka z dworem z drugiej połowy XVII w.

Lubcza

wieś królewska z kościołem parafialnym pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1896 r.

Kowalowa

wieś szlachecka z kościołem pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny z XVII w. - drewniany, o konstrukcji zrębowej, oszalowany, pokryty blachą, przeniesiony z Ryglic w latach 1947-1949.

Uniszowa

wieś szlachecka z zespołem dworsko-pałacowym z drugiej połowy XIX w.

Zalasowa

wieś szlachecka z kościołem parafialnym pw. św. Jana Ewangelisty z 1850 r.

Ryglice

Miasto o zabudowie miejskiej. Do najciekawszych zabytków należą:

Pałac z I poł. XIX w. Murowany, piętrowy, złożony z korpusu głównego i przylegającego do niego bocznego skrzydła. Korpus główny nakryty czterospadowym dachem. Od frontu nad częścią środkową szczyt z trzech bogato ogzymsowanych półkoli z herbem Ankwiczów. Obok pałacu znajdują się dawne stawy dworskie.

Spichlerz dworski z 1756 r., drewniany, o konstrukcji zrębowej, parterowy z pomostem od ściany frontowej.

Kościół pw. św. Katarzyny Panny i Męczennicy z lat 1928-1940. Murowany z cegły i kamienia.

Cmentarz żydowski założony w 1. poł. XIX w.

Murowana kapliczka z posągiem św. Jana Nepomucena z 1831 roku oraz **figura św. Floriana** z 1830 r.

CMENTARZE WOJENNE:

VI Okręg Cmentarny „Tarnów", Bistuszowa 165, Zalasowa 166, Ryglice 167, Kowalowa 168, V Okręg Cmentarny „Pilzno", Lubcza 234

TRASY ROWEROWE:

Trasa nr 1. *„ Historyczna"* - szlak zielony, długość 7.8 km
Ryglice - Uniszowa - Ryglice

Trasa nr 2. *"Ostry Kamień"* - szlak niebieski, długość 28 km
Ryglice - Joniny - Kowalowa - Wola Lubecka - Zalasowa - Ryglice

Trasa nr 3. *„Wyczynowa"* - szlak czerwony, długość 13,8 km
Wola Lubecka - Krasówka (409 m) - *Kokocz (434 m) - Nagórze - Lubcza - Cyganówka - Wola Lubecka*

Trasa nr 4. *Fragment szlaku Tarnów - Jamna* - szlak żółty, długość 12 km
Zalasowa - Przylasek - Ryglice - Galia - Brzanka

SZLAKI TURYSTYKI PIESZEJ:

Szlak niebieski: 4,8 km - 1 godz. 30 min.
Ryglice (240 m) - Ostry Kamień (527 m)

Szlak żółty: 8,3 km - 2 godz. 30 min.
Ratówki (490 m) - Ostry Kamień (527 m) - Gilowa Przełęcz (460 m)

CIEKAWOSTKI

- Nazwa Ryglice wiąże się z nadaniem przez Władysława Łokietka prawa pobierania opłaty drogowej - myta. W celu uniemożliwienia podróżnym „omijania" opłaty w porze nocnej drogę „ryglowano".

- Bezleśna góra Kokocz znajdująca się na granicy gminy Ryglice i gminy Pilzno jest wspaniałym miejscem widokowym. Roztacza się z niej panoramiczny widok na Pogórze Karpackie, Beskidy, Kotlinę Sandomierską.

- Osobliwość przyrody nieożywionej „Ostry Kamień" - ciekawa forma skalna z piaskowca o wysokości od 2 do 4 m i długości około 20 m znajduje się na granicy gmin Ryglice i Szerzyny, na wschód od Góry Liweckiej, w Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki.

- Rzadkie zjawisko przy-rodnicze zwane bifurkacją ma miejsce w Woli Lubeckiej na dnie starej plejstoceńskiej doliny, gdzie znajduje się niski wododział pomiędzy dorzeczami Dunajca i Wisłoki.

- Na stokach przysiółka Bukowina w Ryglicach rośnie kłokoczka południowa, która jest przedstawicielem ciepłolubnej flory Europy Południowej, Kaukazu i Azji Mniejszej.

- Z Ryglicami związani są :

Artur Stanisław Dubiel (1923-1998) – doktor nauk humanistycznych, członek m.in. Stowarzyszenia Autorów Polskich i Związku Literatów Polskich, autor 27 książek, m.in. opisującej Ryglice - "Miasteczko nad Szwedką".

Mieczysław Jastrun (1903-1983) – prozaik, poeta i eseista, który w Ryglicach uczęszczał do szkoły powszechnej.

- Pierwsza wzmianka historyczna o Ryglicach pochodzi z 1301 roku kiedy to Władysław Łokietek nadał wieś dwóm szlachcicom herbu Pobóg – Mikołajowi Burzy i Wawrzyńcowi Kielanowskiemu. W okresie panowania króla Kazimierza Wielkiego Ryglice prężnie się rozwijały. Było to możliwe dzięki temu, że miały one dogodne położenie przy szlaku handlowym wiodącym przez Podkarpacie na Ruś Halicką i Węgry. Kolejny dobry okres ekonomiczny dla Gminy Ryglice rozpoczął się w roku 1815. Rozwój ten był na tyle duży i zauważalny dla władz austriackich, że w 1824 r. Ryglice jako jedyna wieś na terenie cyrkułu tarnowskiego uzyskała prawa miejskie, które utraciła w roku 1934.

Wiek XXI rozpoczął nową erę w historii Ryglic. Od 1 stycznia 2001 r. miejscowość Ryglice stała się na powrót miastem.

Krajobraz Zalasowa, *fot. E. Kawa*

Dworek w Ryglicach, *fot. E. Kawa*

Dworek w Bistuszowej, *fot. E. Kawa*

Kościół w Zalasowej, *fot. E. Kawa*

Kościół w Lubczy, *fot. UM w Ryglicach*

Kościół w Ryglicach, *fot. UM w Ryglicach*

Kapliczka w Ryglicach, *fot. UM w Ryglicach*

GMINA RZEPIENNIK STRZYŻEWSKI

Obszar gminy: 70,2 km^2.
Liczba mieszkańców: 7,0 tys.

POŁOŻENIE:

Gmina Rzepiennik Strzyżewski leży w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego w powiecie tarnowskim pomiędzy rzekami Ropą i Białą, w dolinie Rzepianki i Olszynki, na północny-zachód od Biecza. Tworzą ją miejscowości: Kołkówka, Olszyny, Rzepiennik Biskupi, Rzepiennik Strzyżewski, Rzepiennik Suchyi Turza. Graniczy z gminami: Ciężkowice, Gromnik, Moszczenica, Biecz, Tuchów, Szerzyny.

Gmina Rzepiennik Strzyżewski rozciąga się na obszarze Pogórza Ciężkowickiego, obszaru wyżynnego ukształto-wanego przez wyrównane ciągi wzniesień o wysokości bezwzględnej 300-500 m n.p.m., przebiegu równo-leżnikowym i wysokości względnej od 100 do 300 m rozdzielone dolinami potoków i połączone płytkimi działami.

W GMINIE WARTO BYĆ, WARTO ZWIEDZIĆ:

Na terenie gminy zachowało się szereg zabytków. Są to achitektoniczne zabytki sztuki sakralnej - kościoły, kaplice, figury, cmentarze (w tym wojenne) oraz świeckiej - dwory, szkoły, spichlerze, lamusy.

- Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Rzepienniku Biskupim z ok. 1500 roku
- Kościół pw. Podniesienia św. Krzyża w Olszynach z 1900 roku
- Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Rzepienniku Biskupim
- Dwór szlachecki i zabudowania folwarczne rodów Szołayskich i Więckowskich z XVI w.
- Kościół pw. Miłosierdzia Bożego w Rzepienniku Strzyżewskim z obrazami m.in. Jacka Malczewskiego i Józefa Mehoffera
- Muzeum parafialne w Rzepienniku Strzyżewskim powstało w 1995 r. dzięki ofiarnej pracy miejscowego proboszcza
ks. dra Władysława Bochenka.

Ekspozycja w salach Domu Parafialnego prezentuje sztukę sakralną oraz kulturę regionu. Znajdziemy tutaj m.in. świątkarstwo, unikalne szaty liturgiczne, paramenty kościelne, oryginalne wyroby rzemieślnicze - meble z poroży i korzeni, figurę Madonny z ok. 1540 r., pamiątki z Palestyny i Egiptu, zbiory etnograficzne. Ekspozycja obejmuje: malarstwo XVIII - XX w. - m.in. F. Meinert - "Zakonnik", W. Majeranowski - "Scena biblijna", J. Wojnarowski portrety M. Reja, J. Kochanowskiego, S. Batorego, S. Żółkiewskiego, J. Chodkiewicza, K. Pułaskiego, obrazy J. Malczewskiego i V. Hofmana.

- Szkoła ludowa w Rzepienniku Suchym z 1888 roku
- Cmentarz żydowski w Rzepienniku Strzyżewskim XIX/XX w.
- W Dąbrach znajduje się cmentarz kryjący doczesne szczątki partyzantów z dowodzonego przez majora Zdzisława Bosowskiego oddziału „Regina II", zdradzonego przez miejscowego chłopa. Nieopodal miejsca ich pochówku na miejscu uświęconym krwią 18 partyzantów, stoi pomnik upamiętniający ofiarę ich życia.
- W Dąbrach znajduje się również zbiorowa mogiła 364 Żydów rozstrzelanych przez hitlerowców 2 sierpnia 1942 r. Nieopodal centrum Rzepiennika Strzyżewskiego na cmentarzu żydowskim, kirkucie (w Tarnowskiem nazywanym kirchołem) znajduje się około 100 macew. Cmentarz jest bardzo zniszczony, zaniedbany, ale wart uwagi.

CMENTARZE WOJENNE:

V Okręg Cmentarny „Łużna", Rzepiennik Strzyżewski 114, Olszyny 113

TRASY ROWEROWE:

Trasa nr 1. "Dąbry" - szlak czerwony, długość 8 km
Rzepiennik Strzyżewski - Tursko - Ciężkowice-Bogoniowice
Trasa nr 2. "*Duża pętla*" - szlak zielony, długość 20 km
Rzepiennik Strzyżewski - Cisie - Kołkówka - Rzepiennik Biskupi - Sitnica - Turza - Staszkówka
Trasa nr 3. Fragment szlaku Tarnów - Jamna - szlak żółty, długość 17km
Brzanka - Kołkówka - Rzepiennik Biskupi - Rzepiennik Suchy - Sitnica - Turza

SZLAKI TURYSTYKI PIESZEJ:

Szlak niebieski: 8.2 km - 2 godz.
Kołkówka - Rzepiennik Strzyżewski - Dąbry

CIEKAWOSTKI:

- Nazwa „Rzepiennik" pochodzi od rzeczki Rzepianki (Rzepiennik) mającej źródło w Rzepienniku Suchym i przepływającej kolejno przez wszystkie cztery Rzepienniki.

Najprawdopodobniej źródłosłowu należy upatrywać w pospolitej roślinie zwanej „rzepieniem", a występującej dawniej masowo na tych terenach.

- Przez Rzepienniki od najdawniejszych czasów biegły drogi łączące Biecz z Krakowem i Sączem. Pierwszy szlak zwany tutaj „drogą królewską" biegł z Biecza przez Binarową, Racławice, Rozembark i kierował się prosto na Rzepiennik Suchy. W Rzepienniku Biskupim łączył się z drogą z Jasła przez Szerzyny, Olszyny, następnie prowadził przez Rzepiennik Strzyżewski dalej na Gromnik do Wojnicza. Przy tej drodze stały słupy sygnalizacyjne. Jeden z nich z XVI w. zachował się jeszcze w Jodłówce Tuchowskiej, inny stoi na wzniesieniu górującym nad Bieczem. Podobny stał na wzgórzu Taborka w Rzepienniku Suchym. Według tradycji na słupach tych umieszczano latarnie, które zapalone nocą wskazywały drogę kupcom i podróżnym.

- Dymna chata Ignacego Słomskiego z Olszyn stanowiła w połowie lat 90. Jedyny zamieszkały egzemplarz tego typu budowli w Polsce. Dziś została już tylko pamięć po mieszkańcu kurnej chaty.

- Poglądy na ukazywanie się nocą topielca w postaci małego chłopca w czerwonej czapce były do lat 50. żywe chociażby w niektórych miejscowościach na Pogórzu. Innym wyobrażeniem wodnego demona miała być postać nagiego młodzieńca (Rzepiennik Biskupi, Ostrusza). Topielce wabiące ku sobie swe ofiary grały na fujarze lub wyrzucały na brzeg kolorowe wstążki. Za demona uważano także sam wiatr, a już za szczególnie groźny - wir powietrzny. Powszechna była wiara, że z wichrem latają duchy grzeszników lub niechrzczonych dzieci.

- Od 1998 r. w Rzepienniku Biskupim powstaje największe w Polsce, a drugie w Europie prywatne obserwatorium astronomiczne. Nosi imię św. Jadwigi Królowej. Na jego wyposażeniu znajduje się podarowane przez Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii zwierciadło teleskopowe o średnicy 51 cm. Obserwatorium posiada również teleskopy o średnicy 25 i 21 cm. W dalszej przyszłości ma się stać miejscem przeprowadzania praktyk studenckich, prowadzenia obozów naukowych i specjalistycznych obserwacji astronomicznych. Właścicielem jest rodowity mieszkaniec Rzepiennika Biskupiego - dr Bogdan Wszołek.

Rzepiennik Biskupi, *fot. UG w Rzepienniku Strzyżewskim*

Cmentarz z II w.ś. w Dąbrach
fot. UG w Rzepienniku Strzyżewskim

Kościół św. Jana Chrzciciela
w Rzep. Biskupim z XVIw., fot. Biuro Leader +

"Droby", *fot. UG w Rzep. Strzyżewskim*

W czasie dożynek w Rzep. Strzyżewskim
fot. Biuro Leader +

Dożynki, *fot. Biuro Leader +*

Prywatne Obserwatorium, *fot. Bogdan Wszołek*

GMINA SZERZYNY

Obszar gminy: 82 km^2.
Liczba mieszkańców: 8,3 tys.

POŁOŻENIE:

Gmina Szerzyny położona jest w powiecie tarnowskim, we wschodniej części województwa małopolskiego. Graniczy z siedmioma gminami, z których cztery: Ryglice, Tuchów, Rzepiennik Strzyżewski i Biecz należą do województwa małopolskiego, a trzy: Jodłowa, Brzyska i Skołyszyn do województwa podkarpackiego.
W skład Gminy wchodzi pięć sołectw: Czermna, Ołpiny, Swoszowa, Szerzyny i Żurowa.

W GMINIE WARTO BYĆ, WARTO ZWIEDZIĆ:

Gmina Szerzyny posiada wiele zabytków, których walory są dodatkowo podkreślane pomnikową roślinnością oraz pięknem otaczającego krajobrazu. Dominują dobrze zachowane przykłady architektury świeckiej i sakralnej, ale również kapliczki i krzyże przydrożne oraz cmentarze z czasów I i II wojny światowej. Na uwagę zasługują również niektóre drewniane domy o typowym dla Pogórza układzie pomieszczeń z chara-kterystycznymi zdobieniami ganków, werand czy facjat.
Godnymi poznania i zwiedzenia są:

w Szerzynach

Kościół pw. MB Różańcowej, zbudo-wany w latach 1927-1928.
Plebania będąca dawnym dworem (połowa XVI wieku), należącym do Joachima Ocieskiego.
Kapliczka św. Jana Nepomucena w Nagórzu.
Kapliczka przy drodze do Ołpin w Nadolu.
Cmentarze choleryczne na Podlesiu i na Maślakach.
Kościół pw. św. Marcina bp. w Czermnej, zbudowany w 1520 roku. Miejscowa legenda głosi, że materiał przeznaczony na budowę świątyni, zgromadzony w innym miejscu, w cudowny sposób został przeniesiony na plac, na którym obecnie stoi stary kościół.
Czermnieńska Matka Boska Pocieszenia otoczona jest głębokim kultem. Już w 1654 roku obraz z Czermnej uważany był za cudowny. Tradycja mówi, ze liczy on 300 lat i przywędrował do Polski z Niemiec bądź z Czech.
Dzwonnica wolno stojąca, kamienna, zapewne z XIX wieku.

w Ołpinach

W XVIII i XIX wieku, znane były jako duży ośrodek tkactwa.
Kościół pw. Wniebowzięcia NMP, zbudowany w latach 1925-1931 wg projektu architekta Stanisława Majorskiego z Przemyśla. Na dzwonnicy ołpińskiego kościoła zawieszony jest niezwykle cenny dzwon, odlany w 1569 roku w Krakowie przez Oswalda Baldnera.
W parku znajduje się **kilkanaście starych dębów i lip oraz aleja dojazdowa do dworu.**
Najstarsza **ołpińska kapliczka św. Michała.**
Podworskie zabudowania gospodarcze z okazałymi „gumnami".
Pozostałości **cmentarza cholerycznego i żydowskiego.**
Wolno stojący, niewielkich rozmiarów drewnianych wiatrak - młyn.

w Swoszowej

Już w 1552 roku była w posiadaniu Jana Ocieskiego, kanclerza koronnego, a w 1581 roku właścicielem jej został Piotr Górski.
Wieś szczęśliwie ocalała z pożogi I i II wojny światowej. 18 sierpnia 1944 roku w pobliżu Swoszowej w rejonie Gilowej Góry miała miejsce zwycięska potyczka oddziału partyzanckiego Armii Krajowej z Niemcami upamiętniona pomnikiem w Żurowej.
Kościół pw. św. Małgorzaty, zbudowany w latach 1595-1602, powiększony w 1906 roku. Drewniany, o konstrukcji zrębowej, szalowany, kryty blachą. Jednonawowy, z węższym prezbiterium, przy którym od północy stoi zakrystia.
W świątyni znajduje się **chrzcielnica drewniana, barokowa** (zapewne XVIII w.). W kruchcie południowej krucyfiks wczesnogotycki. W kościele można zobaczyć również grupę Ukrzyżowania,
późnogotycką z lat 1520-1530. MB Bolesna i św. Jan Ewangelista na tęczy. Na tęczy krucyfiks barokowy. W kościele także znajduje się rzeźba św. Anny Samotrzeć, późnobarokowa z XVIII w.
Wolno stojąca kamienna **dzwonnica** z przełomu XIX i XX wieku.

CMENTARZE WOJENNE:

II Okręg Cmentarny „Jasło", Szerzyny 31, 32, Swoszowa 33, Ołpiny 34

TRASY ROWEROWE:

Projektowana trasa rowerowa:
Czermna - Swoszowa - Żurowa - Olszyny - Rzepiennik Suchy - Teresin - Podlesie Szerzyńskie - Święcany - Czermna

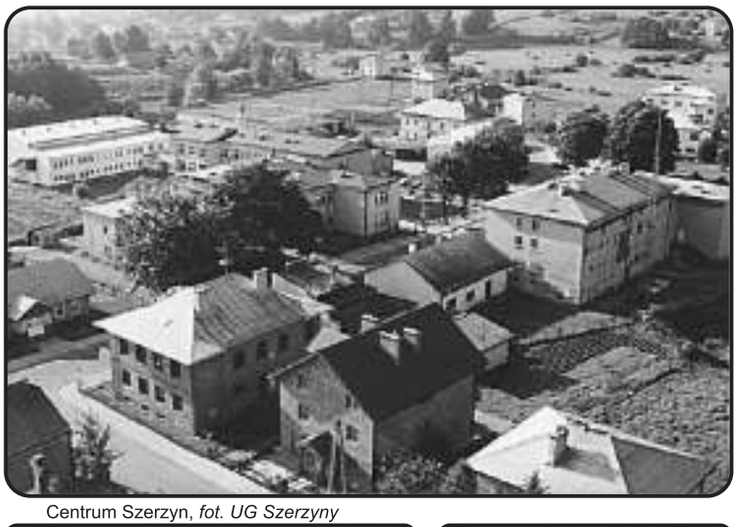
SZLAKI TURYSTYKI PIESZEJ:

Pasmo Brzanki-Liwocza pokrywa sieć szlaków turystycznych. Najdłuższym i najatrakcyjniejszym pod względem widokowym jest szlak żółty biegnący wzdłuż całego grzbietu Pasma Brzanki-Liwocza.

Szlak żółty: 20.0 km - 4 godz. 30 min.
Ostry Kamień (527 m) - Gilowa Przełęcz (460 m) - Wisowa (409 m) - Rysowany Kamień (427 m) - Liwocz (562 m)
Szlak zielony: 4.3 km - 1 godz. 30 min
Żurowa (300 m) - Ostry Kamień (527 m)
Szlak niebieski: 4.9 km - 1 godz. 30 min
Czermna (280 m) - Zakobyle - Liwocz (562 m)
Gęsta sieć dróg polnych i leśnych pozwala na samodzielne komponowanie szlaków.

CIEKAWOSTKI

- W gminie Szerzyny wciąż żywo kultywowane są tradycje ludowe. Z pokolenia na pokolenie przekazywany jest zwyczaj wicia wieńców dożynkowych święconych w święto Matki Bożej Zielnej i podczas dożynek.
- Niemalże każdy mieszkaniec Żurowej zajmuje się przydomową produkcją drzewną. Jest to jedyna miejscowość w Polsce, gdzie w każdej zagrodzie możemy spotkać małe przydomowe zakłady stolarskie. Specjalnością są łyżki żurowskie, sprzedawane w dużych ilościach na terenie całej Polski i na rynkach Europy Zachodniej.
Zachował się również w Żurowej tradycyjny wyrób produktów bednarskich. Niewiele miejscowości w Polsce może poszczycić się tak bogatą tradycją rękodzielniczą.
- Południowe stoki Pasma Brzanki do dziś bogate są w miejscowe zwyczaje, świąteczne obrzędy. Niewątpliwie czas karnawału to dawniej jedyny w roku czas tańców, hulanek, swawoli. Panny na wydaniu szukały mężów, od dworu do dworu pędziły kuligi, a na wsi panowały „szalone dni". Słowem „zapusty" określano nie trzy dni poprzedzające post, a tak naprawdę był to okres od Trzech Króli do Środy Popielcowej. Często na wsi powtarzano „Zapuście, zapuście, jedna noga w grochu, a druga w kapuście".

Centrum Szerzyn, *fot. UG Szerzyny*

Galanteria drewniana z Żurowej
fot. UG w Szerzynach

Potrawy regionalne
fot. Grzegorz Jarzębak

Gospodarstwo "Paryja", *fot. Mieczysław Solarz*

Kościół pw. św. Marcina bp., z XVI w. w Czermnej, *fot. Marek Chrząszcz*

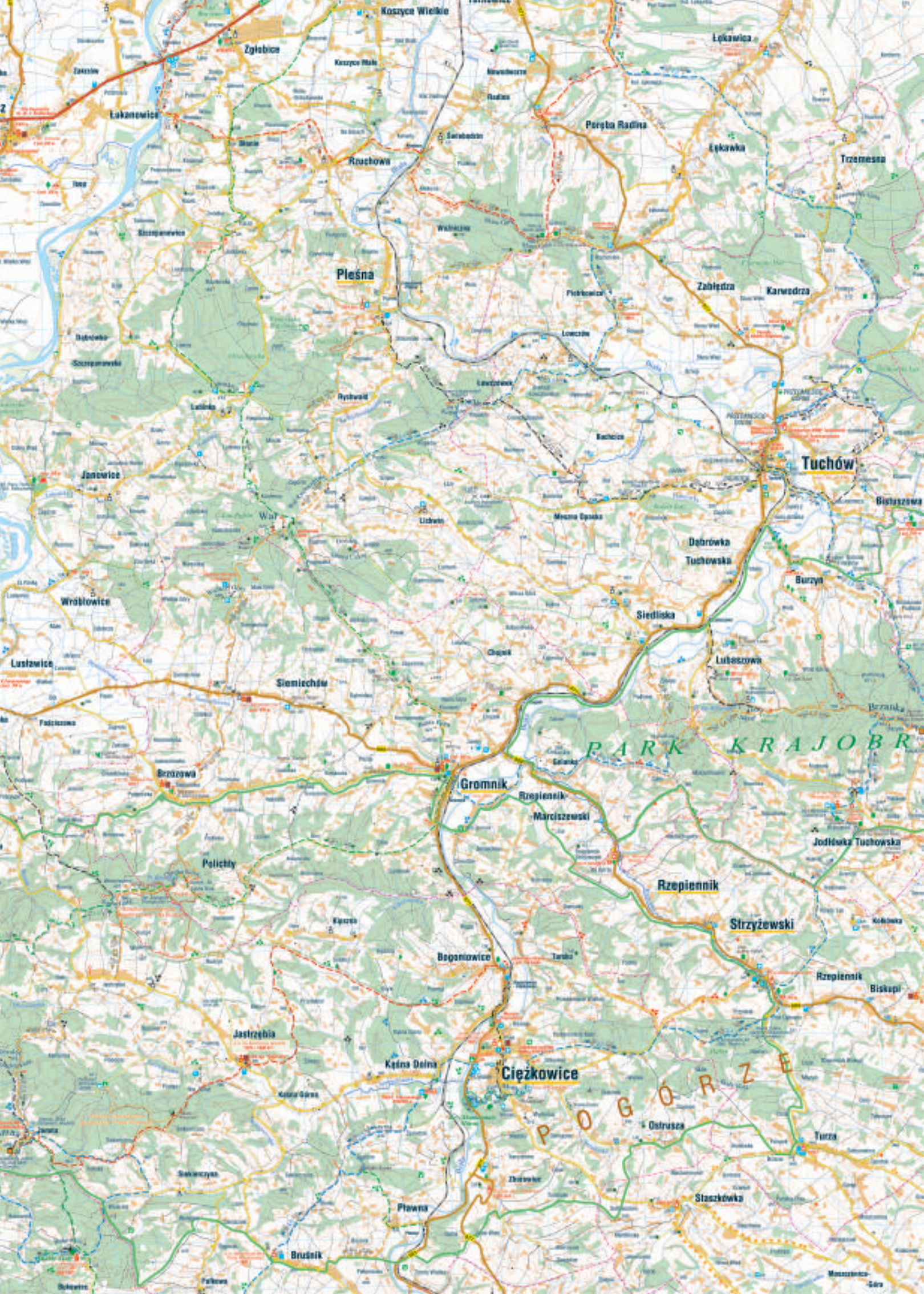

Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Czermnej, fot. UG Szerzyny

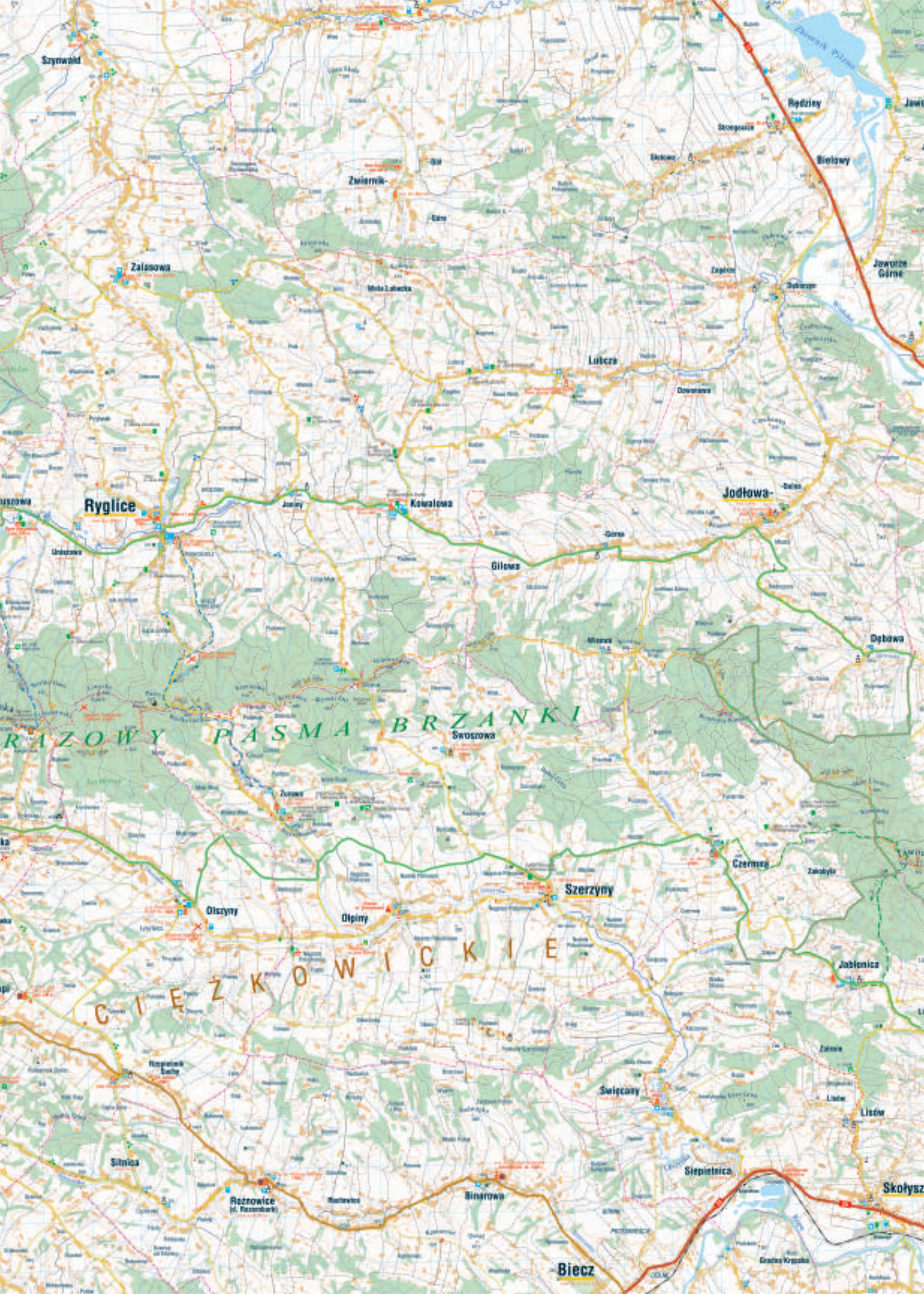

Cmentarz z I w.ś. nr 33 w Swoszowej
fot. Leader +

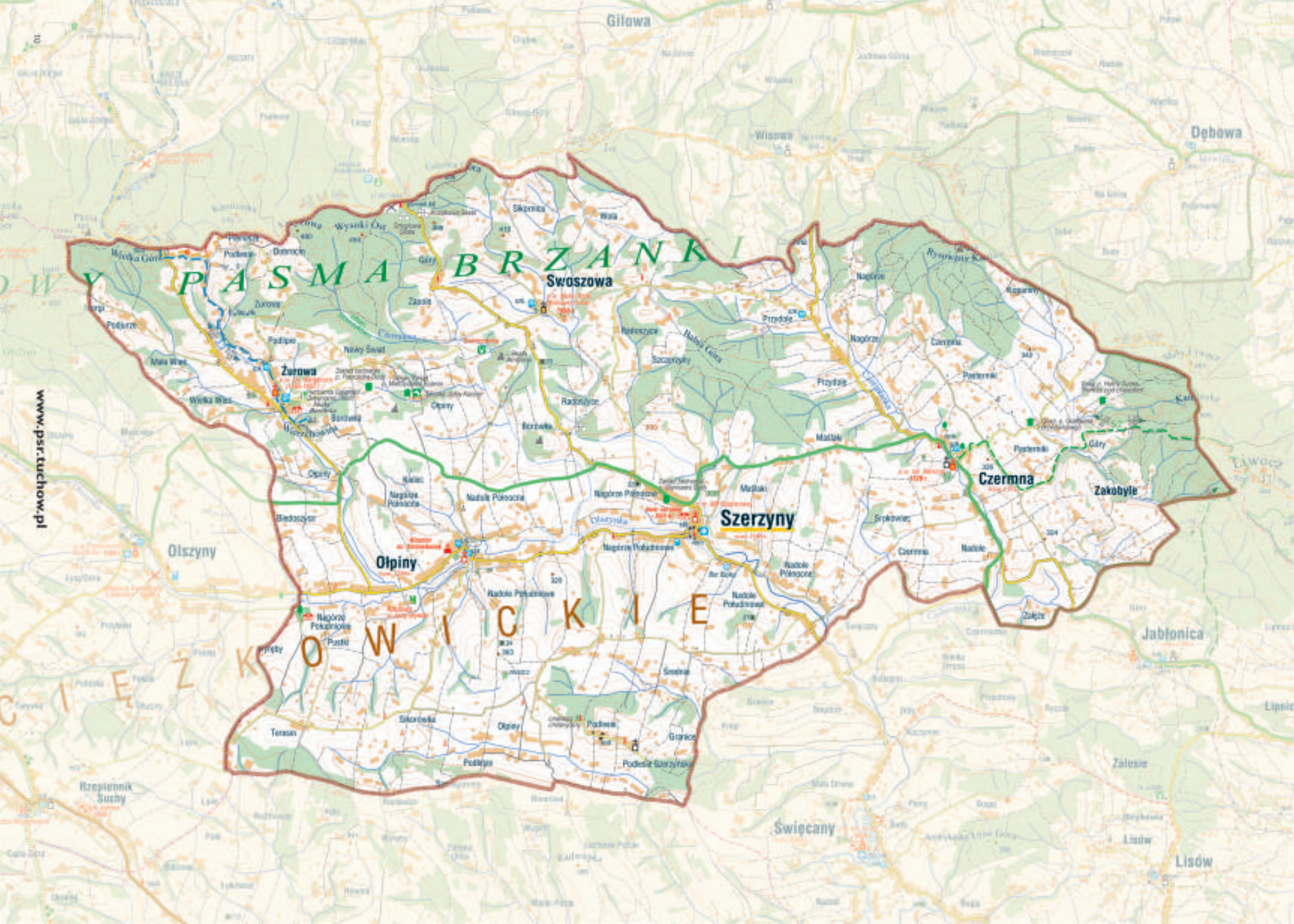

Łękawica
Szywałd
Nowodworze
Radlna
Poręba Radlna
Łękawka
Trzemesna
Załasowa
Zabłędza
Karwodrza
Piotrkowice
Łowczów
Biała
Przedmieście Górne
Przedmieście Dolne
Bachcice
Tuchów
Mesma Opacka
Dąbrówka Tuchowska
Burzyn
Siedliska
Łubaszowa
Brzanka
Ryglice
PARK KRAJOBRAZOWY
Gromnik
Rzepiennik-Marciszewski
Jodłówka Tuchowska
Rzepiennik Strzyżewski
www.psr.tuchow.pl
Bogoniowice

Zalasowa
Wola Lubecka
Lubcza
Ryglice
Joniny
Kowalowa
Tuchów
Uniszowa
Burzyn
Gilowa
Swoszowa
Karwodrza
Trzemesna
Zwiernik-
Góra
Dół
Dzwonowa
www.pr.tuchow.pl
KRAJOBRAZOWY PASMA BRZANKI

PARK KRAJOBRAZOWY PASMA
Gromnik
Rzepiennik-Marciszewski
Jodłówka Tuchowska
Rzepiennik
Strzyżewski
Kolkówka
Olszyny
Rzepiennik Biskupi
Biskupi
Rzepiennik Suchy
Turza
Ciężkowice
Ostrusza
Staszkówka
Zbonowice
Sitnica
Rożnowice
(d. Rozembark)
Racławice
Olpiny
Tuchow
Turska
Golanka
Brzanka
Zarowa
POGÓRZE CIĘŻKOWSKIE
www.psr.tuchow.pl

Koszyce Wielkie
Zgłobice
Łukanowice
Ruchowa
Pleśna
Łękawica
Porąbka Radlna
Łękawka
Trzemeszna
Zabłędza
Karwodrza
Tuchów
Janowice
Wróblowice
Lusławice
Siemiechów
Brzezowa
Gromnik
Rzepiennik Marciszewski
Jodłówka Tuchowska
Rzepiennik Strzyżewski
Rzepiennik Biskupi
Polichty
Bogoniowice
Jastrzębia
Kąśna Dolna
Ciężkowice
Ostrusza
Turza
Szaszkówka
Pławna
Brusnik
Siedliska
Burzyn
Dąbrówka Tuchowska
Lubaszowa
Bistuszowa
PARK KRAJOBR
POGÓRZE

Szynwald
Zwiernik-
Zalasowa
Lubcza
Ryglice
Kowalowa
Jodłowa-
Gilowa
Dębowa
Swoszowa
Szerzyny
Olszyny
Olpiny
Czernina
Jabłonica
Święcany
Siepietnica
Binarowa
Biecz
PASMA BRZANKI
CIĘŻKOWICKIE

PASMA BRZANKI
OWICKIE
Swoszowa
Żurowa
Olpiny
Szerzyny
Czermna
Zakobyle
Giłowa
Dębowa
Olszyny
Jabłonica
Święcany
Lisów
www.psr.tuchow.pl

Janowice
Wróblowice
Lichwin
Meszna Opacka
Dąbrówka Tuchowska
Siedliska
Lubaszowa
Rzepiennik
Strzyżew
Bogoniowice
Tursko
Kipszna
Siemiechów
Chojnik
Brzozowa
Gromnik
Rzepiennik-Marciszewski
Polichty
PARK
www.pr.tuchow.pl

Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju

poziomice co 10 m

las; zarośla lub młodnik; sad
forest; scattered trees; orchard

teren przemysłowy; tereny mieszkalne; budynek użyt. publicznej
industrial area; build-up area; public building

4
965
drogi główne
main roads

drogi asfaltowe; przystanek PKS
asphalt roads; bus stop PKS

droga utwardzona; inna droga; ścieżka
dirt road; other road; footpath

linia kolejowa; stacja kolejowa; mur; ogrodzenie
railway; railway station, enceinte wall, fence

skały; pomnik przyrody nieożywionej
rock; nature monument of rock

604
poziomice; punkt wysokościowy; skarpa; przełęcz
contur line; height spot; scarpe; pass

staw; bagno; źródła
pond; swamp, springs

rzeka; potok; strumień; strumień okresowy, most, kładka
river; small river,; stream; periodic stream, bridge, foot-bridge

kościół; kościół zabytkowy: murowany, drewniany
church; historic church: brick, wooden

obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej
object on The Wooden Architecture Rout

kaplica; kaplica zabytkowa; kapliczka; kapliczka zabytkowa
chapel; historic chapel; wayside shirne; historic waysaide shrine

krzyże; mogiła; tablica pamiątkowa; zabytkowa figura religijna
crosses; grave; plaque; historic religious figure

muzeum; galeria lub izba regionalna; pomnik
museum, art gallery or regional museum; monument

dwór; zabytkowy ratusz; inny zabytek
manor; historical town hall, other monument of architecture

pałac; zabytek architektury drewnianaej
manor; wooden architecture object

ruina: zamku, pałacu, dworu
hotel; other night's lodgings; shelter

hotel; inny obiekt noclegowy; schronisko górskie
hotel; other night's lodgings; shelter

punkt informacji turystycznej; szkoła; posterunek policji
turist information centre; school; police station

ośrodek zdrowia, poczta; weterynarz
ambulatory care, post office, vet

kąpielisko, łowisko, ławka
bathing place, fishery, bench

restauracja; bar; pub
rstaurant, bar; pub

zakład galanterii drewnianej, rzeźbiarz,winnica
woodwork workshop, sculptor, vineyard

kemping; boisko, zakład bednarski
camping; sports field, cooperage workshop

agroturystyka; ośrodek jeździecki; leśniczówka
agroturism; horse-riding; forester's house

cmentarz chrześcijański, cmentarz żydowski; park podworski
Christian cemetery; Jewish cemetery; historic park

309
cmentarz wojenny z I wojny światowej; miejsce martyrologii
WW I military cemetery; national memorial site

215
cmentarz na szlaku nekropoli; miejsce bitwy
cemetery of route WW I military cemetery; battle field

rezerwat przyrody; pomnik przyrody; ciekawostka przyrodnicza
monument of nature; nature reserve; interesting nature place

granica: parku krajobrazowego, rezerwatu przyrody
borderof landsscape natural park park; nature reserve border

projektowa granica parku krajobrazowego, rezerwatu przyrody
projected border of the landscape natural park

stacja benzynowa; LPG; parking
filling station, LPG, car park

kamieniołom: czynny, nieczynny; komin przemysłowy
quarry, closed quarry; industrial chimney

rem.
wieże przekaźnikowe; wieża obserwacyjna, remiza
closed quarry, transmission tower; fire-station

punkt widokowy; grodzisko
viewpoint; old rampant

szlaki turystyczne PTTK
tourist tracks PTTK

szlaki dydaktyczne i spacerowe
didactic or walking tourist tracks

początek szlaku turystycznego
start of tourist track

szlaki rowerowe
bicycle tracks

1:20 100 4,0 1:10 50
długość odcinka szlaku turystycznego; czas przejścia w godz.
i przewyższenie we wskazanym kierunku
time of passage on pedestrian tracks in minute;
distance in kilometre

granica; gminy, powiatu
boder of a commune, border of a poviat

p.w. św. Michała Archanioła
UNESCO, 1500 r.
atrakcja turystyczna szczególnie godna zwiedzania
tourist attraction especially worth to see

Szerzyny
siedziba gminy
seat of commune

Tuchów

Ryglice

Rzepiennik Strzyżewski

Szerzyny

Gromnik

GMINA GROMNIK

Obszar gminy: 70 km^2.
Liczba mieszkańców: 8,65 tys.

POŁOŻENIE:

Gmina Gromnik zlokalizowana jest w powiecie tarnowskim, we wschodniej części województwa małopolskiego. Podzielona jest administracyjnie na siedem sołectw: Brzozowa, Chojnik, Golanka, Gromnik, Polichty, Rzepiennik Marciszewski i Siemiechów.
Położona na granicy Pogórza Ciężko-wickiego i Rożnowskiego, w dolinie rzeki Białej. Ze względu na swoje walory przyrodnicze znaczna część gminy objęta została obszarami chronionymi: Ciężko-wicko - Rożnowskim Parkiem Krajobrazowym i Parkiem Krajobrazowym Pasma Brzanki.

W GMINIE WARTO BYĆ, WARTO ZWIEDZIĆ:

Kościół pw. św. Marcina, wzniesiony na przeł. XV i XVI w., drewniany, posiada unikatową ośmioboczną, niewystępującą nigdzie indziej w Karpatach wieżę. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Małopol-skiego.
Dwór z poł. XIX w., murowany, parterowy. Wokół dworu park z I. poł. XIX w. o pow. 1,5 ha, obecnie siedziba Urzędu Gminy.
Kościół pw. Matki Boskiej Gromnicznej w Siemiechowie z przeł. XV i XVI w., drewniany, konstrukcji zrębowej, pokryty i pobity gontem, z późno-barokową kaplicą murowaną z kamienia, zbudowaną na pocz. XVI w. Kościół znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Małopolskiego.
Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa w Brzozowej z ok. 1497 r. W kościele nadal odprawiane są msze święte. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Mało-polskiego.
Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Polichtach Zespołu Parków Krajo-brazowych Pogórza jest obiektem dydaktycznym. Na jego wyposażeniu znajdują się m.in. zbiory zielnikowe, entomologiczne, geologiczne oraz wiele przyrządów i urządzeń przydatnych do prowadzenia zajęć z zakresu ekologii, biologii, ochrony przyrody oraz ochrony środowiska.
Polichty znane są również z wyko-rzystywanych od wieków przez miejscową ludność wód siarczkowych. ("śmierdzących" wód). Najbardziej znanymi są źródła „Geologów", „Jacek" i „Paweł". W tym ostatnim misa wypełniona jest gęsto ułożonymi białymi nitkami kolonii bakterii, o długości około 0,5 m. Taki sposób wykształcenia kolonii bakterii nie był dotąd obserwowany w Karpatach.

CMENTARZE WOJENNE:

VI Okręg Cmentarny „Tarnów"
Gromnik, 145, 146, Chojnik 148, 149, 150, 154, 155, Golanka 147, Siemiechów 181, 182, 183, Brzozowa 184 , IV Okręg Cmentarny „Łużna", Rzepiennik Marciszewski 115

TRASY ROWEROWE:

Trasa nr 1. Szlak niebieski, długość 6 km
Tursko - Gromnik - Chojnik (fragment szlaku Ciężkowice - Tarnów)
Trasa nr 2. Szlak czerwony, długość 12 km
Chojnik - Brzozowa - Budzyń Szlak
Trasa nr 3. *Fragment szlaku Tarnów - Jamna* - szlak czarny, długość 12 km
Lichwim - Kurasiówka - Budzyń

SZLAKI TURYSTYKI PIESZEJ:

Szlak zielony: 16.5 km - 3 godz. 30 min.
Wał (523 m) - Babia Góra (327 m) - Gromnik (240 m) - Polichty - Sucha Góra (396 m)
Szlak żółty: 12.8 km - 3 godz.
Wał (523 m) - Jurasówka (458 m) - Siemiechów - Brzozowa - Sucha Góra (396 m)
Szlak niebieski: 6.3 km - 1 godz. 30 min.
Gromnik (240 m) - Nosalowa (365 m)
Ścieżki edukacyjne Zespołu Parków Krajobrazowych Pogórza w Tarnowie
Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Polich-tach
Ścieżki przyrodniczo-krajobrazowa „Na Budzyń", „Pod Kurhan", "Polichty - Sucha Góra"

CIEKAWOSTKI

- W zabytkowym kościele pw. św. Marcina w Gromniku odkryto w latach 70. wbudowany w strukturę barokowego ołtarza obraz Ostatniej Wieczerzy autorstwa Mistrza z Wójtowej. Data wykonania tego obrazu, 1539r., świadczy o niesłychanie długotrwałej działalności warsztatu późnogotyckiego na małopolskiej prowincji. Obraz obecnie jest częścią ekspozycji Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie.
- Powstanie nazwy Siemiechów miałoby się wiązać z działalnością siedmiu mnichów eremitów, uczniów św. Świerada.
- W 1912 r. właścicielem dworu i reszty dawnych posiadłości po księżnej Franciszce Woronieckiej w Lichwinie i Siemiechowie został prof. Stanisław Harlender, działacz ludowy, wielki przyjaciel Wincentego Witosa, w latach 20. poseł na sejm z PSL „Piast". Od jego nazwiska polana na zachód od szczytu, jak i sam Wał 523 m n.p.m. nazywany jest Harlendrówką.
- W Polichtach, w dawniejszych czasach ludność specjalizowała się wyrabianiem sit do przesiewania mąki i zboża. Sita te wykonywano z leszczyny. Leszczynę łupiono i dzielono. Między zębami przeciągano i wprawiano do obiecała, otoczki drewnianej w które wplatano płócienka.
Przetaki były mniejsze i służyły do przesiewania mąki, rajdaki większe do przesiewania zboża. Kobiety zajmowały się produkcją, a mężczyźni chodzili po miejscowościach i sprzedawali gotowe produkty. Pieniądz jakiś z tego był, skoro zostawało na mocniejsze trunki. Takie powiedzenie funkcjonowało w tym czasie wśród mieszkańców Polichnt i sąsiedniej Kipsznej: „Za co piją Polichcioki? Za przetoki, za rajdoki".

Panorama gminy Gromnik, *fot. UG w Gromniku*

Gospodarstwo agroturystyczne Krystyny i Jana Łątków, *fot. UG w Gromniku*

Kościół pw. M.B. Gromnicznej w Siemiechowie, *fot. UG w Gromniku*

Biesiada Pogórzańska w Gromniku *fot. Biuro Leader +*

Ośrodek narciarski "Jurasówka" *fot. Michał Wojna*

Na ścieżce edukacyjnej w Polichtach *fot. ZPKP*

Dwór w Gromniku z XIX w. *fot. UG w Gromniku*

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego położony jest w południowo - wschodniej części województwa małopolskiego. Znajduje się w obrębie Pogórza Ciężkowickiego i Rożnowskiego, pomiędzy dolinami Dunajca i Wisłoki. Zajmuje teren o powierzchni 66800 ha i pełni funkcję otuliny Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego ustanowiony został rozporządzeniem wojewody tarnowskiego, 28 sierpnia 1996 r. Obejmuje cały teren Lokalnej Grupy Działania nieobjęty parkami Krajobrazowymi.

Park Krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest ochrona, zachowanie, popularyzacja i upowszech-nienie tych wartości.

CIĘŻKOWICKO-ROŻNOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Park ten zajmuje przeszło 17,5 tys. ha powierzchni. Został utworzony w roku 1995. Wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Pogórza w Tarnowie. LGD obejmuje gminę Gromnik i gminę Rzepiennik Strzyżewski.

C-RPK obejmuje najcenniejsze pod względem przyrodniczym, krajobrazowym oraz kulturowym fragmenty Pogórza Rożnowskiego oraz zachodnią część Pogórza Ciężkowickiego, rozdzielone doliną rzeki Białej. W krajobrazie parku dominują dwa równoległe do siebie ciągi wzgórz pomiędzy Dunajcem a Białą. Podłoże geologiczne budują utwory fliszowe (głównie piaskowce, łupki i zlepieńce) należące do płaszczowiny śląskiej.

Wśród najcenniejszych elementów przyrody nieożywionej Ciężkowicko-Rożnowskiego PK należy wymienić zgrupowanie interesujących form skalnych w rezerwacie przyrody nieożywionej „Skamieniałe Miasto" w Ciężkowicach. Na terenie parku, w paśmie wzgórz od Policht do Filipowic, występują liczne źródła wód siarczkowych, a w Słonej i Bieśniku kilka źródeł z wodą chlorkową. Tutaj też znajdują się pomniki przyrody nieożywionej: skała "Diable Boisko", źródło „Paweł" i źródło „Jacek" oraz użytek ekologiczny „Polichty".

FLORA

Najcenniejszym składnikiem szaty roślinnej parku są zbiorowiska leśne z dobrze zachowanym, naturalnym układem przestrzennym i składem gatunkowym zgodnym z siedliskiem. Wyraźnie zaznaczona jest strefowość zbiorowisk roślinnych: przeważa piętro pogórza, a na kilku wzniesieniach, powyżej 500m n.p.m., wykształcił się skrawek regla dolnego. W drzewostanach dominują: buk zwyczajny, jodła pospolita, sosna zwyczajna oraz dąb szypułkowy. Panującym zbiorowiskiem leśnym jest zespół żyznej buczyny karpackiej. Niższe zbocza i podnóża wzgórz zajmują zwykle dość dobrze zachowane lasy jodłowe.

Na terenie Ciężkowicko-Rożnowskiego PK stwierdzono występowanie 40 gatunków roślin chronionych. Wręcz pospolicie rosną tu takie gatunki, jak: podrzeń żebrowiec, pióropusznik strusi, skrzyp olbrzymi, storczyk szerokolistny, wawrzynek wilczełyko, parzydło leśne oraz widłaki: goździsty i jałowcowaty. Zdecydowanie rzadszymi gatunkami są: wroniec widlasty, kłokoczka południowa czy kruszczyk błotny.

FAUNA

Wśród owadów na szczególną uwagę zasługują chrząszcze, takie jak pachnica dębowa, biegacz fioletowy, motyle: paź żeglarz, paź królowej oraz bardzo rzadki motyl nocny zmierzchnica trupia główka.

Spośród płazów na terenie parku najliczniej występują: żaba trawna, kumak górski, ropucha szara, salamandra plamista, rzadkie są natomiast rzekotka drzewna i traszki, zwyczajna oraz grzebieniasta.

Nie brak tu również gadów takich, jak: żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka żyworodna i padalec zwyczajny.

Przez obszar parku przepływa kilka rzek leżących na pograniczu dwóch krain rybnych: krainy pstrąga i krainy brzany. Stąd też, dzięki znacznej czystości wód powierzchniowych, park odznacza się dużą różnorodnością ryb.

Występuje tu także bogata awifauna: ok. 100 gatunków ptaków gnieżdżących się i ok. 40 gatunków zalatujących i przelotnych. Najciekawsze gatunki gniazdujące to: krogulec, dzięcioł czarny, kruk i bocian czarny.

Spośród wielu rzadkich i chronionych gatunków ssaków, żyjących na terenie parku, wymienić należy popielicę, orzesznicę i podkowca małego (jednego z najrzadszych nietoperzy w Polsce).

PARK KRAJOBRAZOWY PASMA BRZANKI

Powołany został rozporządzeniem wojewody tarnowskiego z dnia 16 listopada 1995 r. Obejmuje wschodnią część Pogórza Ciężkowickiego, między dolinami Białej i Wisłoki. W części województwa małopolskiego leży na terenie sześciu gmin: Gromnik, Rzepiennik Strzyżewski, Ryglice, Szerzyny i Tuchów, natomiast w części województwa podkarpackiego - na obszarze jednej gminy: Jodłowa. Stanowi oś obszaru LGD. Całkowita powierzchnia parku wynosi 15 278 ha.

Skała "Diable Boisko", *fot. PTTK Tuchów*

Salamandra plamista, *fot. arch. ZPKP*

Skała "Czarownica"
fot. LGD "Dunajec - Biała"

Młode puszczyki, fot. arch. ZPKP

Park położony jest na terenie zewnętrznych Karpat fliszowych, w obrębie płaszczowiny śląskiej. Rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona. Charakterystyczne są znaczne spadki terenu oraz głęboko wcięte doliny potoków. Na szczególną uwagę zasługuje fałd Brzanka - Liwocz, wybitnie zindywidualizowany, odgraniczający się ostro od otoczenia. Fałd ten odgrywa wybitną rolę w budowie geologicznej tej części Karpat, rzucając wiele światła na mechanizm fałdowania się fliszu karpackiego i zawiera rzadkie we fliszu skamieniałości w kilku formacjach. Lasy porastają ok. 34% powierzchni parku, łąki i pastwiska zajmują ok. 10%.

FLORA

Park Krajobrazowy Pasma Brzanki wyróżnia się znacznym zróżnicowaniem zbiorowisk roślinnych i bogactwem flory. Dominującym zbiorowiskiem leśnym jest zespół żyznej buczyny karpackiej, tworzący dość rozległe kompleksy w wyższych partiach Pasma Brzanki i Liwocza. W drzewostanie dominuje buk, często ze znacznym udziałem jodły lub jej dominacją. Ponadto występuje tu jawor, a w formie podgórskiej brzoza brodawkowata i czarna, grab zwyczajny, dąb szyputkowy i sosna. W warstwie krzewów dominują podrosty bukowe i jodłowe, leszczyna, dziki bez czarny i koralowy. Runo omawianego zespołu jest bardzo bogate, a najliczniej i najczęściej występują w nim: żywiec gruczołowaty, zawilec gajowy, żywiec cebulkowy, jeżyna gruczotowata, narecznica samcza, kokoryczka wielokwiatowa, miodunka ćma i marzanka wonna. Innymi ciekawymi zespołami leśnymi występującymi na terenie parku są: kwaśna buczyna górska, bór mieszany, podgórski łęg jesionowy i grąd subkontynentalny. Na wysoką ocenę florystyczną parku wpływa stosunkowo liczny udział gatunków górskich we florze naczyniowej (61 roślin naczyniowych). Do najbardziej interesujących należą: turzyca zwisła, paprotnik kolczysty, narecznica górska i śnieżyczka przebiśnieg. Bardzo interesującymi elementami flory są też gatunki kserotermiczne, np.: goryczka krzyżowa oraz chwasty: ostróżeczka polna, groszek bulwiasty. O wysokiej wartości PKPB świadczy fakt występowania na jego obszarze wielu gatunków chronionych. Stwierdzono tutaj ponad 30 gatunków roślin objętych ochroną prawną. Do najcenniejszych należą: języcznik zwyczajny, pokrzyk wilcza jagoda, wawrzynek wilczełyko, orlik pospolity, śnieżyczka przebiśnieg, kłokoczka południowa. Z innych chronionych roślin wymienić można: kukułkę plamistą i kukułkę szerokolistną, wronic widlasty. Ciekawe i objęte ścisłą ochroną prawną grzyby występujące na terenie parku to: soplówka jodłowa, siedzuń sosnowy i szyszkowiec łuskowaty.

FAUNA

Fauna Pasma Brzanki obfituje przede wszystkim w zwierzynę łowną, jak: sarny, jelenie, dziki, lisy, a ponadto także gatunki objęte ochroną prawną, m.in.: jeż, gronostaj, łasica, wydra. Spotkać możemy także około 140 gatunków ptaków w tym.: bociana czarnego, kruka, krogulca, myszołowa i jastrzębia. Z płazów występujących na omawianym terenie spotkać można: salamandrę plamistą, kumaka górskiego, ropuchy: szarą i zieloną, rzekotkę drzewną i inne żaby oraz traszki. Gady reprezentowane są przez zaskrońca, żmiję zygzakowatą, jaszczurki: zwinkę i żyworodną oraz padalca.

POMNIKI PRZYRODY

Do niezwykle cennych elementów przyrody nieożywionej PK Pasma Brzanki zaliczyć należy dwa pomniki przyrody. Pierwszy z nich ma kształt ambony i zbudowany jest z piaskowca godulskiego. Jest to „Skałka" w Burzynie. Znajduje się ona na zboczu wąwozu rozcinającego północny stok Pasma Brzanki, na terenie gminy Tuchów. Jest to niewielkich rozmiarów ambona skalna o wysokości 2,5 m i średnicy ok. 3 m.

Drugi pomnik przyrody nieożywionej -„Ostry Kamień" - ma postać grzędy skalnej zbudowanej z piaskowca istebniańskiego. Położony jest w lesie, na wysokości 527m n.p.m., przy żółtym i niebieskim szlaku turystycznym w miejscowości Żurowa, gmina Szerzyny. Skałka o kształcie grzędy rozciąga się na długości ok. 40 m.

Ponadto na terenie utworzono liczne pomniki przyrody ożywionej w postaci osamotnionych stanowisk, jak również grupy drzew tworzących jak w Burzynie aleje lipową.

Baza noclegowa

Gmina Tuchów
Gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne
Barbara i Jan Dusza
Lubaszowa 60 A, 33-172 Siedliska
tel. 507 105 435, 605 858 255
Irena Gnida
33-173 Jodłówka Tuchowska 93a
tel. 14 652 68 57
Pole namiotowe - Jan Gut
33-170 Tuchów, Buchcice 42
tel. 14 652 52 59
Maria Fortecka
33-170 Tuchów, Karwodrza 62
tel. 660 493 314
Barbara i Jacek Łazeba
Lubaszowa 50, 33-172 Siedliska
tel. 14 650 62 80, 608 515 663
Elżbieta i Jan Łempa
Lubaszowa 23a, 33-172 Siedliska
tel. 14 650 61 73
Magdalena i Bogdan Rąpała
33-173 Jodłówka Tuchowska 270a
tel. 14 652 78 20
Bacówka na Brzance - Alicja Solakiewicz
33-173 Jodłówka Tuchowska
tel. 14 652 68 02
„Zagroda Starzyka" Piotr Starzyk
Domek wolnostojący
Buchcice, 33-170 Tuchów
tel. 14 652 64 73
e-mail: starzyk.piotr@gmail.com
Janina Wantuch
33-173 Jodłówka Tuchowska 265
tel. 14 652 78 66, 509 692 954
Dom Pielgrzyma i Dom Rekolekcyjny przy sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej
Hotelik "MARIANUM" - wynajem pokoi
33-170 Tuchów, ul. Bp L. Wałęgi 16
tel. 14 632 70 00
Zajazd "Pod Herbem" - wynajem pokoi
33-170 Tuchów, ul. Mickiewicza 48
tel. 14 652 51 71

Gmina Ryglice
Gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne
Kontakt z Terenowym Kołem Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne,
Aldona Mazurek - prezes
tel. 608 740 242
Jan Wilk - skarbnik
tel. 14 654 17 00; 697 360 926
e-mail: jan.wilk54@poczta.fm
Paweł Augustyn,
33-162 Lubcza
tel. 14 654 26 10,
e-mail: pawel.augustyn@interia.pl
Lucyna i Stanisław Bożek,
33-161 Kowalowa, tel. 14 654 15 81
Marek Ciombor, Ryglice – tel. 14 654 13 08
Halina Gruszka,
33-160 Ryglice, ul. Tarnowska
Mariusz Kramarczyk
33-161 Kowalowa
tel. 14 625 97 88, 608 811 723
tel. 14 654 13 27
Andrzej i Stanisława Marcinek,
33-162 Lubcza
tel. 14 654 26 03, 603 319 661
Krystyna Sikora,
33-160 Ryglice, Bistuszowa
tel. 14 652 50 91
Dwór Bistuszowa, Krystyna Sowa,
33-160 Ryglice, Bistuszowa
tel. 14 654 02 84, 609 090 438
Janina Stanaszek,
33-162 Lubcza
tel. 14 654 26 66, 506 193 125
"Filipówka na Podlesiu",
Aldona Mazurek i Wojciech Wantuch,
33-160 Ryglice, Uniszowa
tel. 608 740 242
Jan Wilk,
33-160 Ryglice, ul. Tarnowska
tel. 14 654 17 00
„Agro Ryglice",Barbara i Marek Wójcik,
33-160 Ryglice, ul. Rynek
tel. 14 654 10 22,
e-mail: agro.ryglice@ehurtownia.pl
Paweł Wójtowicz,
33-160 Ryglice,
ul. Batalionu Barbara
tel. 14 654 11 30

Gmina Szerzyny
Gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne
„Ranczo pod Liwoczem" -
Halina i Mieczysław Dudkowie
38-245 Czermna 373
tel. 14 651 73 89, 694 540 112

Gmina Gromnik
Gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne
Jan Augustyn
33-180 Gromnik
ul. Gen. Sikorskiego 76a
tel. 14 651 45 73
Krystyna i Alojzy Łątka
Chojnik 161, 33-180 Gromnik
tel. 14 651 43 48
Bożena Sysło
33-181 Siemiechów 182
tel. 14 650 41 53
Ośrodek Edukacyjny Zespołu Parków Krajobrazowych Pogórza w m. Polichty
Informacja: ZPKP w Tarnowie
33-180 Gromnik,
tel. 14 627 42 72

Gmina Rzepiennik Strzyżewski
Gospodarstwa agroturystyczne
Anna Kiełtyka
33-163 Rzepiennik Strzyżewski 178
tel. 014 653 03 40

Ośrodki jazdy konnej:

Gospodarstwo agroturystyczne i ośrodek jazdy konnej "Paryja" - Mieczysław Solarz
38-247 Ołpiny 512
tel. 14 651 93 99, 692 756 540
www.paryja.pogorza.pl
Ośrodek Jazdy Konnej "Saroyan"
Grażyna i Jacek Kańka
33-170 Tuchów, ul. Mickiewicza 50
tel. 14 652 58 15
Ośrodek Rekreacji Hipicznej "Podlesie" - Beata Błaszkiewicz
33-160 Ryglice, Bistuszowa
tel. 14 627 50 46, www.podlesie.com
Stacja Górskiej Turystyki Konnej -
Barbara i Marek Wójcik
33-160 Ryglice, ul. ks. J. Wyrwy 1
tel. 14 654 10 22, 504 176 854

Ośrodek narciarski

Ośrodek narciarski "Jurasówka"
Jerzy Pabian
33-180 Gromnik, Siemiechów 359
tel. 14 625 80 91, 602 281 088

Rękodzieło ludowe i rzemiosło artystyczne:

Bednarz - Franciszek Duda
Żurowa 227, 38-247 Ołpiny
tel. 14 651 81 12
www.bednarstwozurowa.republika.pl
Bednarz - Stanisław Duda
38-246 Szerzyny 558
tel. 14 651 74 34
www.bednarstwohej.republika.pl
Hurtownia galanterii drewnianej - F.P.H.U. Teofil
Kazimierz Mikrut
38-247 Żurowa 205 A
tel. 14 651 83 29, fax. 14 651 81 90
www.teofil.pogorza.pl

Garncarz - Julian Szczygieł
38-245 Czermna 97
tel. 14 652 84 87
Malarka - Halina Duda
33-180 Gromnik ul. Gen. Sikorskiego 21
tel. 14 684 04 92
Malarstwo i rzeźba Ewa i Roman Fleszar
33-170 Tuchów, Karwodrza 86
tel. 14 652 45 78
Malarka - Maria Krzyżkowska
33-180 Gromnik, ul. Monte Cassino 23
tel. 14 684 04 77
Malarka - Beata Sówka
33-180 Gromnik, ul. Monte Cassino 25
tel. 14 651 44 34
Pracownia Rzemiosł Artystycznych Mozaika - Karwat
www.karwat-mozaika.pl
33-170 Tuchów, ul. Graniczna 8C
tel. 14 652 64 45, 504 77 05 11
Mozaika artystyczna Jan Pacana,
ul. Kopernika 17
tel. 506 814 822
Rzeźbiarz - Adam Cichoński
33-182 Brzozowa 332
tel. 14 651 61 27
Rzeźbiarz – Krzysztof i Marcin Pacana
33-170 Tuchów, ul. Kopernika 17
Rzeźbiarz - Stanisław Socha
33-182 Brzozowa 72
tel. 14 665 30 86

Winnice

Winnica Akaria - Jan Piech
33-181 Siemiechów 241
tel. 505 944 782
Szkółka Winorośli i Winnica „Zawisza"
Wesołów 200, 32-840 Zakliczyn
tel. 14 665 32 01

Gastronomia

Pizzeria "Czardasz"
33-170 Tuchów, ul. Chopina 6
tel. 14 652 32 97
Pizzeria tuchowska
33-170 Tuchów, ul. Mickiewicza 8
tel. 14 652 41 48
Restauracja Płowiecki
33-170 Tuchów, ul. Mickiewicza 5
tel. 14 628 50 88
Restauracja Agawa
33-170 Tuchów, ul. Tarnowska
tel. 14 652 47 69, 014 650 62 02,
Bar Relaks
33-170 Tuchów, ul. Kolejowa 6
tel. 14 652 51 21
Bar "U Chmurki"
33-180 Gromnik, ul. Jana Pawła II 9
tel. 604 934 215
Bar "Zagłoba"
33-180 Gromnik, ul. Krynicka 33
tel. 14 684 03 48
Kawiarnia - Zofia i Jerzy Wąsik
33-180 Gromnik, ul. 3-go Maja
tel. 14 651 41 15
Restauracja "Nowy Dworek"
33-180 Gromnik, ul. Zakładowa 10
tel. 14 651 40 57
F.H. "LISPOL" Restauracja "U Czarnego Lisa"
33-160 Ryglice, ul.Rynek 1
tel. 14 654 02 22

Muzea

Muzeum sanktuaryjne, misyjne, etnograficzne, ruchoma szopka
Klasztor oo. Redemptorystów
33-170 Tuchów, ul. Wysoka 1
tel. 14 632 72 00
e-mail: tuchow2@diecezja.tarnow.pl

Izba etnograficzna
Gminny Ośrodek Kultury w Rzepienniku Suchym
33-163 Rzepiennik Suchy
tel. 14 653 15 71
Zbiory etnograficzne
Publiczne Gimnazjum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach
33-172 Siedliska
tel. 14 652 74 16
e-mail: siedliskagimnazjum@op.pl
Muzeum parafialne
Parafia Miłosierdzia Bożego
33-163 Rzepiennik Strzyżewski 67
tel. 14 561 46 26
Prywatne Zbiory Etnograficzne - Muzeum Tadeusza Radwana
33-170 Tuchów, Zabłędza 22
tel. 14 652 66 65

Pasieki

Pasieka - A. M. Radwan
33-170 Tuchów, Zabłędza 22a
tel. 14 652 27 09, 600 659 078
pasiekaradwan@gazeta.pl
"Pasieka Radwan" - sklep z miodem własnej produkcji
33-100 Tarnów, ul. N.M.P 1
tel. 14 652 66 71
Pasieka - Waldemar Zbylut
33-173 Jodłówka Tuchowska 267a
tel. 14 652 68 56
Gospodarstwo Pasieczne "Żądełko"
Stanisław Surmacz
33-170 Tuchów, ul. Bp L. Wałęgi 27
tel. 601 42 35 37
e-mail: swiece@miod.pl
www.miod.pl
Pasieka - Władysław Sukiennik
33-170 Tuchów, ul. Mickiewicza 66
tel. 14 652 65 09
Pasieka - Marian Kmak
33-170 Tuchów, Burzyn 18
tel. 14 652 63 72
Pasieka - Zdzisław Karwat
33-100 Tarnów, Szujskiego 40/96
tel. 14 626 01 97
Pasieka - Antoni Mruk
33-170 Tuchów, ul. św. Józefa 29
tel. 14 652 47 23
Pasieka - Władysław Barnaś
33-170 Tuchów, ul. Prusa 7
Pasieka i gospodarstwo ekoturystyczne
Roman Gonciarz
33-170 Tuchów, Ryglicka 23
33-170 Tuchów, Piotrkowice 74
Pasieka - Władysław Sikora
38-245 Czermna 236
tel. 14 652 81 39
Pasieka - Jan Rutana
38 - 245 Czermna 28
tel. 14 652 81 49
Pasieka - Jan Kmiecik
38-245 Czermna 218
tel. 14 652 82 64
Pasieka - Jan Filipak
38-245 Czermna 214
tel. 14 652 82 20
Pasieka - Jan Gąsior
38-245 Czermna 253
tel. 14652 82 28
Pasieka - Jan Rutana
38-247 Ołpiny 261
tel. 14 651 91 07

Pilot wycieczek, przewodnik, informacja krajoznawcza - Piotr Firlej

tel. 691 856 577, e-mail: piotr.firlej@pogorza.pl

Biuro Podróży KRYSTYNA - Krystyna Kamykowska

33-170 Tuchów, ul. Jana Pawła II 2
tel. 14 652 32 53, 608 395 842
e-mail: biuropodrozy@kambus.pl

TEMATY Z POGÓRZA

CMENTARZE WOJENNE

Cmentarze z I wojny światowej w Galicji Zachodniej, rozsiane na ogromnym obszarze około 10 000km^2 rozciągającym się od Karpat po Wisłę, od linii Jasło-Dębica po Kraków, świadczą o nasilaniu się walk w tym rejonie. Najwięcej cmentarzy znajdziemy w Okręgu VI Tarnowskim, gdzie toczono boje z końcem 1914 r. w „czworokącie śmierci", jak i wzdłuż linii frontu od Tarnowa po Gorlice, z której 2 maja 1915 r. ruszyła ofensywa wojsk sprzymierzonych przeciwko armii rosyjskiej.

Obszar Lokalnej Grupy Działania obejmuje zasięgiem Okręg VI Tarnowski (gminy Gromnik, Ryglice, Tuchów) częściowo objęty jest również Okręgiem II Jasło (gmina Szerzyny), Okręgiem IV Łużna (gmina Rzepiennik Strzyżewski), V Pilzno (cmentarz w Lubczy).

Cmentarze te wpisują się w krajobraz pogórzański, nieodzownie świadcząc o bogatej historii tych ziem i ogromnej tragedii ludzi walczących po jednej i drugiej stronie frontu.

W szczególności warto odwiedzić cmentarze wokół Tuchowa (na Furmańcu, w Lesie Księżym, w Lesie Tuchowskim), w Siedliskach, Gromniku. Warto tutaj zwrócić uwagę na eksponowane położenie cmentarzy w Ołpinach i Swoszowej. Przy zespołach cmentarzy w Chojniku, Lubczy, Siemiechowie, Lichwinie i Tuchowie zachowały się przydrożne drogowskazy betonowe, wskazujące kierunki do obiektów.

SZLAKI TURYSTYKI PIESZEJ

Szlaki turystyczne stanowią o dostępności terenu dla turystyki. Obszar dzięki gęstej sieci szlaków staje się bardziej atrakcyjny, przystępniejszy dla turysty.

Szlaki piesze biegną zazwyczaj najwyższymi partiami grzbietów, łącząc większe miejscowości, przechodząc w pobliżu największych atrakcji turystycznych regionu.

Najważniejszymi szlakami są:

- niebieski z Tarnowa przez Tuchów, Brzankę, Rzepiennik Strzyżewski, dalej w kierunku Ciężkowic,
- żółty „Trzech Pogórzy", biegnący grzbietem Pasma Brzanki,
- zielony z Tarnowa przez Gromnik, Polichty, dalej w kierunku Czchowa.

Bardzo ciekawe są szlaki powstałe stosunkowo niedawno: Ryglice - Ostry Kamień - Żurowa, Pleśna - Łowczówek - - Tuchów - Las Tuchowski - Tuchów, Czermna - Liwocz.

Swoistą atrakcję stanowią również ścieżki przyrodnicze wokół Polichtu, znakowane przez Zespół Parków Krajobrazowych Pogórza w Tarnowie.

Szlaki rowerowe na Pogórzu znakowane są przez Oddział PTTK w Tarnowie, jak również przez gminy w ramach Projektu PART-u „Pogórze Odkrywanie Tajemnicy".

ZABYTKI NA SZLAKU ARCHITEKTURY DREWNIANEJ

W każdej miejscowości na tym terenie znajdują się obiekty stanowiące bogate zasoby dziedzictwa kulturowego. Są to przede wszystkim kościoły, dwory, historyczne układy urbanistyczne, miejsca pamięci, cmentarze wojskowe, pomniki, kapliczki i krzyże przydrożne, parki i ogrody, a także obiekty architektoniczne.

Wędrując małopolskim szlakiem architektury drewnianej, warto zwiedzić obiekty wpisujące się w trasę Pogórza Beskidzkiego. Na opisywanym terenie na szlaku położone są kościół pw. św. Mikołaja w Brzozowej, kościół pw. Matki Boskiej Gromnicznej w Siemiechowie, kościół pw. św. Marcina w Gromniku, kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Rzepienniku Biskupim.

Szlak omija kilka cennych obiektów: kościół pw. św. Małgorzaty w Żurowej z przełomu XVI i XVII w., kościół w Czermnej pw. św. Marcina z 1520 r. oraz młodsze, jak kościół pw. św. Michała Archanioła w Jodłówce Tuchowskiej z 1871 r., w Kowalowej z drugiej połowy XVII w., w Olszynach z 1900r.

PAKIET PRODUKTU TURYSTYCZNEGO POGÓRZA

Pakiet Produktu Turystycznego Pogórza pełni kilka ważnych funkcji dla rozwoju turystyki na terenie Lokalnej Grupy Działania. Jest elementem integrującym usługodawców, wymagającym od współtworzących podmiotów współpracy. Wymiana informacji, wiedzy i doświadczenia wpływa na pobudzenie aktywności. Wspólne szkolenia, umożliwiają doskonalenie swoich umiejętności i poznawanie nowych możliwości, zwiększenie efektywności.

Centralizacja działań umożliwia opracowanie wspólnej polityki promocyjnej, marketingowej, lepsze funkcjonowanie oferty turystycznej, niwelowanie słabych stron, a wzmacnianie mocnych, świadczących o jakości, w efekcie wizerunku produktu.

Różnorodność oferty przejawia się poprzez współpracę gospodarstw agroturystycznych, ośrodków jeździeckich, rękodzielników, przedstawicieli bazy gastronomicznej.

Krajobraz Zalasowa, *fot. E. Kawa*

Serwis turystyczny o Pogórzach Karpackich
www.pogorza.pl

Tuchów i region w internecie
www.tuchow.info

TUCHÓW

Urząd Miejski w Tuchowie
tel. 14 6525176,
fax: 14 6525109
e-mail: um@tuchow.pl
www.tuchow.pl

RYGLICE

Urząd Miejski w Ryglicach
tel. 14 6541019,
fax: 14 6541054
e-mail: ug@ryglice.pl
www.ryglice.pl

RZEPIENNIK STRZYŻEWSKI

Urząd Gminy w Rzepienniku Strzyżewskim
tel. 14 6530501, fax: 14 6530502
email: rzepiennik@rzepiennik.pl
www.rzepiennik.pl

SZERZYNY

Urząd Gminy w Szerzynach
tel. 14 6517300, 14 6517299
fax: 14 6517901
e-mail: szerzyny@zgwrp.org.pl
www.szerzyny.pl

GROMNIK

Urząd Gminy w Gromniku
tel. 14 6514202, 14 6514238,
14 6514250fax: 14 6514095
e-mail: ug@gromnik.pl
www.gromnik.pl

Biuro Pogórzańskiego Stowarzyszenia Rozwoju
Tuchów, ul. Chopina 10
tel. 14 652 54 36
e-mail: pogostoro@interia.pl *www.psr.tuchow.pl*

Wydawca: Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju
Rok 2009
Nakład: 2000 egzemplarzy
Zespół Redakcyjny: Biuro PSR, Członkowie Pogórzańskiego Stowarzyszenia Rozwoju pod kierunkiem Piotra Firleja
Opracowanie graficzne i druk: www.marketingstudio.pl;
Mirosław Dryla, Marcin Lisak, Bożena Wojtanowska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach działań "Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju" "Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja" objętych PROW Oś 4 Leader na lata 2007-2013.